

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 199
Podseria: składanki i 'paragraf 22'
Podseria: instruktorki

Motto:

„Where is the pilot?”

Pytanie zadane Annie Leskiej
przez oficera RAF-u

ANNA LESKA, WANDA MODLIBOWSKA¹ I INNE LOTNICZKI

Polecane/Omawiane książki i publikacje:

- [1] <http://docplayer.pl/4779485-Aeroklub-poznanski-im-wandy-modlibowskiej-www-aeroklub-poznan-pl-wanda-modlibowska-1909-2001-opracowanie-ludwik-misiek-radoslaw-gorzanski.html>;
- [2] Anna Rudnicka-Litwinek: Dziewczyny na skrzydłach: polskie lotniczki, które zdobyły niebo². Znak Horyzont, Kraków 2020.
- [3] Giles Whittell: Kobiety w kokpicie. Zapomniane bohaterki drugiej wojny światowej, Wydawnictwo Wiatr od Morza, Gdańsk 2014.

Bohaterkami odcinka są dwie lotniczki polskie. No cóż, nie ma na Ich temat zbyt wiele publikacji książkowych. Można się zapytać, czy są znane? Eseista wyklikał tylko jedną szkołę im. Wandy Modlibowskiej (Sikorzyn 24C, 63-800 Gostyń, koło LESZNA), natomiast druga Heroina nie ma tego zaszczytu³.

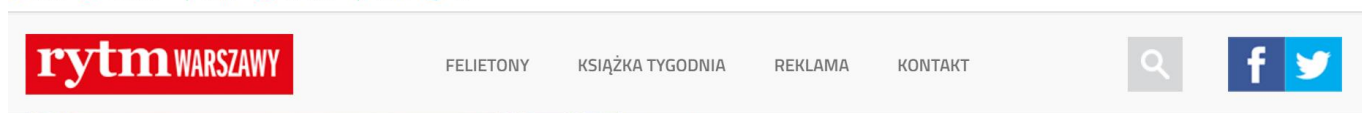
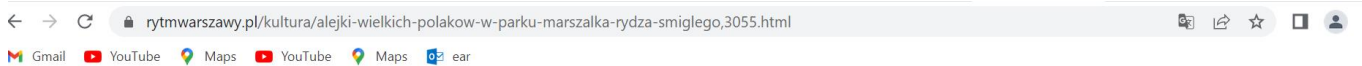
The screenshot shows a search engine result for 'SZKOŁA-PODSTAWOWA.COM.PL'. The search bar contains the text 'Szukaj szkoły podstawowej'. Below the search bar, the result for 'Szkoła podstawowa' is displayed, with the title 'Szkoła Podstawowa im. Wandy Modlibowskiej w Sikorzynie'.

¹ <https://dlapilota.pl/wiadomosci/dlapilota/o-wandzie-modlibowskiej-na-kolejnej-glassowce>; o Bohaterce <https://www.csw2020.com.pl/biogram/wanda-modlibowska/>; dalsze wiadomości.

² <https://ciekawostkihistoryczne.pl/2020/11/19/dziewczyny-na-skrzydłach-historia-kobiet-ktore-polecialy-zamarzeniami/>; o książce.

³ <https://www.poznan.pl/mim/bm/news/ulice-parki-statuty,200107.html>; może będzie ulica Anny Leskiej-Daab, on-line dokument radnych, ale czy jest???

=====

Rada Miasta Stołecznego Warszawy zdecydowała, że w Parku Marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego powstaną alejki imienia Tadeusza Konwickiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Czesława Miłosza, Sławomira Mrożka, Tadeusza Różewicza i ks. Józefa Tischnera.

To kolejni ludzie kultury i sztuki, których wybrano na patronów ulic i uliczek w Warszawie. Wiosną Rada Miasta upamiętniła zasłużone kobiety: Irenę Krzywicką, Marię Morską, Zuzannę Ginczanek, Halinę Poświatowską, Annę Świrszczyńską, Kazimierę Iłłakowiczównę i Marię Dulębiankę, nadając ich nazwiska pasażom w pobliżu Pałacu Kultury i Nauki. Podjęto wówczas również decyzję o powstaniu ulicy Trzech Lotniczek Polskich (Jadwigi Piłsudskiej-Jaraczewskiej, Anny Leskiej-Daab, Stefanii Wojtulanis-Karpińskiej) i parku Ireny Jarockiej.

Pomysł nazywania alejek parkowych imionami wielkich Polaków spotkał się z krytyką ze strony ekspertów z Zespołu Nazewnictwa Miejskiego, którzy uważają, że zgromadzenie tak wielu znamienitych osób na tak małym terenie nie jest wystarczająco godnym sposobem ich upamiętnienia. Pojawiły się też opinie, że jest to swego rodzaju „pójście na łatwiznę”, ponieważ miasto jest w ten sposób zwolnione z obowiązku szukania większych ulic w Warszawie dla ważnych postaci historii Polski.

Okazuje się jednak iż lotniczki będą miały swoje alejki w parku w Warszawie... Bywają w serii Heroiny sławne np. Laureatki Nagrody Nobla, ale wiele z nich mimo swej ‘wielkości’ nie jest powszechnie znana. Tym razem Protagonistki nie mają nawet indywidualnych papierowych książek o sobie. Zatem do Pani Anny odnosi się podseria ‘składanki’, czyli publikacje gdzie omawianych jest wiele sylwetek Pań równocześnie. Seria generalnie dotyczy naukowiec, ale ma wiele specjalnych podserii, w tym tzw. „paragraf 22”, odnoszący się do kultowej powieści o wojskowych amerykańskich. Tym razem tym paragrafem została objęta pierwsza lotniczka. Odcinki 198-199-200 tworzą mini serię, a inne odcinki związane z awiacją są ponumerowane jako: 60 (spadochroniarka), 100 oraz 165 (kosmiczne dziewczyny). Eseje w serii to mieszanka recenzji i uwag eseisty oraz wyklikanych informacji, których nie ma w polecanych książkach!!

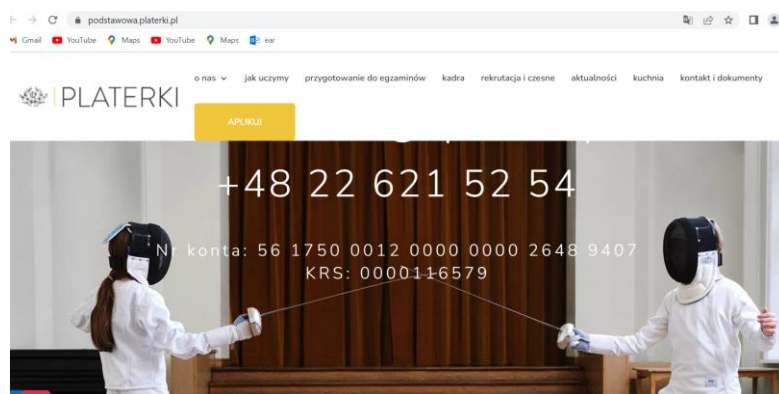
Pierwsza Bohaterka odcinka to **Anna Zofia Maria Leska-Daab**, o niej można przeczytać w książkach [2,3]. Urodziła się w rodzinie Juliusza Stanisława Natanson⁴-Leskiego (1884-1953) i Marii Marty z Olszyńskich (1886–1949), herbu ‘PNIEJNIA’⁵. Była starszą siostrą płk. Kazimierza Leskiego⁶ ps. „Bradł”, oficera wywiadu Armii Krajowej – absolwenta Politechniki Warszawskiej, projektanta statków. Rodzina ojca Bohaterki była wybitna –

⁴ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Natansonowie>; o rodzinie NATANSONÓW.

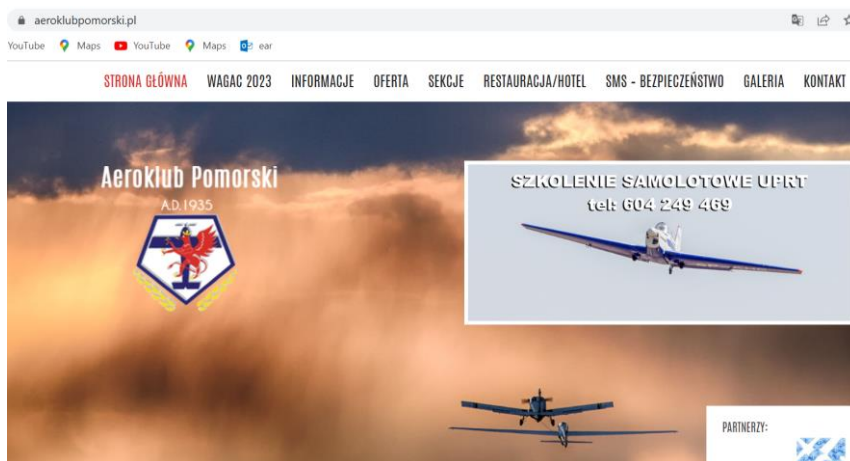
⁵ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Pniejnia_\(herb_szlachecki\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Pniejnia_(herb_szlachecki)); o herbie szlacheckim.

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Leski; o słynnym BRACIE naszej Bohaterki. Ich ojciec mimo iż był Żydem, zmienił nazwisko oraz wiarę. Kazimierz Leski miał syna Krzysztofa Leskiego – dziennikarza. Zawsze nienagannie/elegancko ubrany, pięknie mówił po polsku.

patrz odnośnik/przypis, rodzina matki wywodziła się ze szlachty polskiej. Polska zniosła podziały społeczne, ale wiedza, znajomość języków obcych, kultura, styl życia pozostały w rodzinach. Anna urodziła się w roku 1910, a zmarła w 1998. Zatem w dzieciństwie miała wspaniałe warunki materialne do rozwoju. Był to zabór rosyjski, a II Rzeczypospolita ogłosiła swoje istnienie 11.11.1918r. Zatem już do szkoły średniej chodziła w niepodległej Polsce. Już w 1927 roku zdała egzamin maturalny w prestiżowej, katolickiej szkole im. Cecylii Plater-Zyberkówny⁷ w Warszawie, a brat uczęszczał do VIII LO im. Króla Władysława IV.

Eseista nie doczytał się czy trenowała szermierkę, ale z wyklikanych zdjęć (z NAC) wynika iż trenowała hipikę - w tym skoki przez przeszkody. Co ciekawe w Aeroklubie Pomorskim⁸ w TORUNIU przeszła szkolenia: szybowcowe, balonowe i samolotowe.

Aeroklub Pomorski działa w Toruniu – aktualna strona

⁷ <https://podstawowa.platerki.pl/>; szkoła z tradycją od 140 lat.

<https://liceum.platerki.pl/>; jest także LICEUM.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Prywatna_%C5%BBe%C5%84ska_Szko%C5%82a_im._Cecylii_Plater-Zyberk%C3%B3wny_w_Warszawie; „**Prywatna Żeńska oraz Męska Szkoła im. Cecylii Plater-Zyberkówny – zespół szkół katolickich składający się z przedszkola, szkoły podstawowej i liceum, znajdujący się przy ul. Pięknej 24/26 w Warszawie.**”

Warto poczytać historię, jest krótka lista najsłynniejszych absolwentek – oczywiście zawiera nazwisko naszej HEROINY.

⁸ <https://www.aeroklubpomorski.pl/historia-lotniska/>; o Aeroklubie.

Od 1938 roku była członkinią Aeroklubu Warszawskiego, eseista nie wie czy okresowo mieszkała w Toruniu. Chodziła do super-szkoły, była wysportowana, zapewne znała angielski i francuski – bo był wtedy modny. Zaraz po wybuchu wojny, w 1939 roku została powołana do pomocniczej służby wojskowej – miała 29 lat. Mianowano JĄ podporucznikiem i przydzielono do **Eskadry Sztabowej Dowództwa Lotnictwa** – gdzie działała także Stefania Wojtulanis (odc. nr 198). Pod okupacją niemiecką byłoby Jej trudno (patrz odcinek 246). Dnia 22 września 1939 Annie udało się uciec samolotem RWD-13 **z opanowanego przez Niemców** lotniska polowego – niezły numer!! Czy lądowała tam gdzie Stefania – w Czerniowcach? Było już wtedy po najeździe Sowieckiej Rosji na wschodnie tereny Polski – był to jedyny możliwy kierunek wyjazdu z Polski. Czechy były w Rzeszy, a Słowacja to gorliwy sojusznik Hitlera – potem wysługiwali się aresztując polskich kurierów m.in. Helenę Marusarzównę⁹.

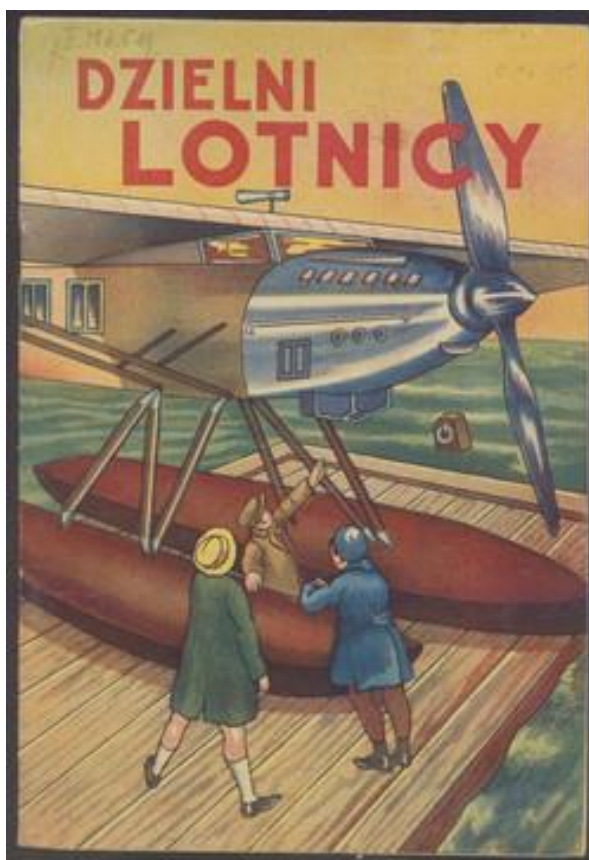
Podobnie jak Stefania, przez Rumunię i Francję dostała się do Wielkiej Brytanii. Zobaczmy poniżej (w niniejszym pliku) fragment Jej życiorysu – także „BATORYM” dopłynęła do Wielkiej Brytanii, zapewne razem ze Stefanią... Jako pasjonatka lotnictwa i patriotka ... pomyślała o dalszej walce przeciwko Niemcom. Rozpoczęła starania o przyjęcie do organizacji **ATA** = Air Transport Auxiliary, czyli lotniczej służby pomocniczej - transportowej. W poprzednim odcinku mamy linki do „archiwum” ATA – inicjatywa prywatna. Co transportowano (?) – wszelkiego typu samoloty z fabryk na lotniska, a także z warsztatów naprawczych na lotniska – wtedy były to stare, wyremontowane statki powietrzne. W w/w zasobach jest dostępna on-line wielka lista lotniczek z ATA. Starania Pani Anny skończyły się sukcesem, została przeszkolona, sprawdzono Jej angielski, zdała egzaminy i od 1-go stycznia 1941 roku została powołana do służby w ATA, jako 28-a kobieta.

W różnych źródłach są różne dane – generalnie było prawie 200 pilotów kobiet w ATA. Najwięcej było Angielek, Amerykanek - 27, ponadto Kanadyjki, Nowozelandki, Holenderki, pilotki z Południowej Afryki oraz 4 (cztery) Polki, choć w wielu źródłach **pomija się** Panią Marię Hrynakowską, bo służyła tylko 3 miesiące. Polki były świetnie wyszkolone, miały wylatane dziesiątki godzin, latały też **na ogromnych bombowcach** – nie do wiary – patrz zdjęcia z NAC poniżej.

Motto odcinka mówi o ciekawym wydarzeniu. Zdarzało się iż na przywitanie osoby entuzjastycznie odnosiły się do przybyłego lotnika (co nie jest typowe dla Anglików), czasami się obejmowano, niektórzy doznawali szoku obejmując kobietę. Motto opowiada

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Helena_Marusarz%C3%B3wna; << schwytana w marcu 1940 przez żandarmerię słowacką i przekazana w ręce Gestapo. >>. Rozstrzelana przez Niemców.

o przygodzie, gdy Anglik z daleka rozpoznał Annę i 'uroczo' zapytał gdzie się podział pilot? Czyż nie szokująca/porażająca scenka?

Okazało się, że nie tylko oni.

Po wojnie wyszła za mąż za lotnika Mieczysława Daaba¹⁰ (wyznanie - protestant). Jest taka przysłówka „Wszyscy Polacy to jedna rodzina...” Oby tak znowu było. On był wcześniej dwukrotnie zestrzelony. Osadzony w Hitlerowskim Oflagu, wrócił do Wielkiej Brytanii. W Wikipedii można przeczytać iż: <<W 1946 /Mieczysław/ ukończył VII Kurs Wyższej Szkoły Lotniczej w Weston-super-Mare. Zdemobilizowany w 1948 r., pracował w Anglii aż do emerytury. Ożenił się z kpt. pil. Anną Leską, polską pilotką służącą w czasie wojny w ATA. W 1977 r. wrócił wraz z żoną do Polski>>. Eseista nie doczytał się czy mieli dzieci. Ale generalnie wojna poprzesuwała życiorysy POLKOM i POLAKOM. W 1948 roku Ona miała 38 lat – nie liczy się Paniom wieku, ale warto się zastanowić – choć na chwilę – co (??) gdyby nie wojna. Z Wikipedii: << Anna Leska-Daab została odznaczona **honorową odznaką Golden Wings** przyznawaną starszym oficerom, lotnikom ze stażem **powyżej 6000¹¹ godzin** w powietrzu. >> Po zdemobilizowaniu według

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczysław_Daab; o mężu BOHATERKI.

¹¹ W książce [2] autorka podaje iż znacznie ponad 1000 godzin. Zapewne Wikipedia ma złe dane !!??

~~~~~  
własnego opisu – warto kliknąć na podany adres archiwum w Toruniu (UMK): <https://kpbk.umk.pl/dlibra/publication/197882/edition/199599/content>;) Heroina pracowała przez przeszło cztery lata w fermie mlecznej w Południowej Walii. Coś podobnego jak Zofia Kossak-Szczucka (w Kornwalii). Potem w Londynie – Anna Leska-Daab pracowała w kilku firmach jako księgowy – do 1977 roku, czyli do przejścia na emeryturę. Potem mamy kolejny tekst – Jej wspomnienia z września 1939, a następnie z Anglii. Warto kliknąć – to skarb!! Dalej toruńska teczka zawiera zdjęcia Jej brytyjskiego paszportu z wizami do wielu krajów świata. Następnie jest paszport polski. Strona 80 teczki – mowa pożegnalna na cmentarzu nad Jej trumną wygłoszona przez mgr inż. pil. Ryszarda Witkowskiego – Vice-Prezesa Zarządu Warszawskiego Klubu Seniorów Lotnictwa. Trzeba samemu kliknąć. Rzadko kto o tej teczce wspomina – a jest dostępna on-line, myślę, że współcześnie tym oddaje się Jej hołd, że zapoznamy się z oryginalnymi dokumentami.

To wszystko po prostu nie do wiary – a było jeszcze lepiej. A z drugiej strony – po zakończeniu wojny – kto miał oddać czas zabrany na studia, na naukę, na rodzinę???

W [2] rozdział poświęcony trzem lotniczkom z ATA ma tytuł „Basia, Anka i Jaga. ATA. Dziewczyny na studiach wojny” jest zamieszczony na stronach 47-86. Autorka zestawia notki biograficzne ‘w pigułce’ m.in. kilkanaście typów samolotów, które potrafiły pilotować:

Wg książki i autorki – liczby godzin lotów:

|                         |       |
|-------------------------|-------|
| - Wojtulanis-Karpińska  | 1080h |
| - Leska-Daab            | 1104h |
| - Piłsudzka-Jaraczewska | 483h  |

Są ich zdjęcia razem [2] s. 47,77,81 – utrzymywały przyjacielskie kontakty, „spotykały się towarzystko i w oficjalnych spotkaniach. Wszystkie uczestniczyły w Światowym Zjeździe Lotników Polskich w 1992 roku w Warszawie”.

Czy słowo HEROINA oddaje Jej (Anny) cechy oraz losy Jej życia?

Druga Bohaterka to **Wanda Modlibowska**<sup>12</sup>. Żyła w latach 1909-2001. Zatem jest z tego samego pokolenia co polskie lotniczki z ATA. Ona jednak znalazła się na terenie Polski pod okupacją Hitlerowską. Generalnie w serii omawiane są książki, ale tu mamy

---

<sup>12</sup> <https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/122606,Wanda-Modlibowska-niesamowita-pilotka-szybowcow-i-dzialaczka-konspiracyjna.html>; informacje z IPN.

~~~~~  
wyjątek - eseista ściągnął plik [1] z zasobów internetowych. Dokument to broszurka/książeczka mająca 116 stron. Rok 1937 stał się dla Modlibowskiej czasem samych sukcesów. Ukończyła studia i obroniła **pracę magisterską z chemii nieorganicznej**. Zatem Ona zdobyła też wyższe wykształcenie w odrodzonej Rzeczypospolitej. Po II wojnie światowej, po „weryfikacji” przez władze komunistyczne pracowała przez pewien czas jako asystent w Zakładzie Chemii UAM¹³, niestety ówczesne władze przeszkodziły w Jej dalszym rozwoju naukowym. Heroina przynależy do podserii ‘instruktorki’.

Publikacja [1] zawiera kilkadziesiąt fotografii – zatem znowu skarb. Opracowali Ludwik Misiek i Radosław Górzeński. Zaczyna się od Podziękowań oraz Streszczenia – dziękuje się za wspomnienia bliskich Jej osób oraz za zdjęcia. Spis treści jest na końcu dzieła. Rozdziały nie są numerowane, ale mają tytuły. Przed spisem treści mamy zestawienie **50 pozycji literatury** – niestety nie ma teczki w Archiwum Armii Krajowej w Toruniu¹⁴, ale publikacja [33] dotyczy sesji naukowej organizowanej przez tę Fundację, gdzie był referat o Jej działalności.

Cytat:

W roku 1930 wstąpiła do Aeroklubu Poznańskiego, gdzie w 1931r. uzyskała licencję pilota samolotowego. Współuczestniczyła w utworzeniu sekcji szybowcowej. W roku 1933 wyszkoliła się na pierwszym, organizowanym przez sekcję, kursie szybowcowym w Bałczynie, będąc pierwszą pilotką w Aeroklubie Poznańskim z kategorią A. Kategorie B, C i C urzędowo zdobyła jesienią w Bezmiechowej.

W 1934r. ustanowiła swoje dwa pierwsze szybowcowe rekordy Polski, przeszła także przeszkolenie w lotach na holu za samolotem we Lwowie. W roku 1935 wzięła udział w III Krajowych Zawodach Szybowcowych. Uczestniczyła także w V KZS w Inowrocławiu w roku 1937, pierwszych zawodach w Polsce i na świecie rozgrywanych w terenie płaskim, oraz w VI KZS w Masłowie w roku 1938.

Miała całą szufladę/gablotę rekordów, pucharów i dyplomów. Nie streszcza się książek w serii – każdy musi sam sięgnąć do oryginału – a tym razem trzeba kliknąć.

Podobnie jak wcześniej omawiane koleżanki – w 1939 – zmobilizowano Ją do Eskadry Dowództwa Wojsk Lotniczych. Niestety wiemy jaka była przewaga Hitlerowców, i jak zdradziecko (mimo paktu o nieagresji) zaatakowała nas Stalinowska Rosja (ZSRR).

¹³ <https://amu.edu.pl/>; strona Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

¹⁴ <https://zawacka.pl/>; o instytucji im. Generał Elżbiety Zawackiej – przy czym część zbiorów przekazano do UMK – są zdigitalizowane, są dostępne on-line.

<https://zawacka.pl/uploads/dokumenty/Informator5.pdf>; przewodnik po zbiorach.

~~~~~

Co ciekawe Pani Wanda ewakuowała się do Francji, ale w 1940 roku wróciła do kraju. Północ Francji okupowali Hitlerowcy, w części południowej utworzyli ‘marionetkowe’ państwo, co ciekawe ‘kukiełką’ był marszałek Francji – to ciemna karta ich historii. Jej koleżanki uciekły do Anglii właśnie przez południową Francję – może Ona miała już odciętą tę drogę? W okupowanej Polsce – o czym mogła pomyśleć – o konspiracji. W książce nie piszą o Jej korzeniach rodzinnych – eseista robi kwerendy – czyli surfuje nocami i dniami po zasobach Internetu – wyklikał rodzinę szlachecką o Jej nazwisku – z tradycjami kilkusetletnimi – czy była ‘z tych’ magnatów? Nieważne, swoim życiem może ich prześcignęła w służbie Polsce. Pracowała w Delegaturze Rządu na Kraj – cywilnym przedstawicielstwie Rządu Londyńskiego. Oczywiście organizacja była zakazana przez Najeźdźców, oczywiście wykrycie groziło śmiercią.

Cytat:

Aresztowana przez NKWD w 1945r. trafiła do Berezówki pod Uralem w ZSRR. Po zwolnieniu w roku 1946 powróciła do pracy w Aeroklubie Poznańskim, gdzie pełniła funkcje instruktora.

Czy nie absurd – wyzwolenie? A dziś ludzie się dziwią, że usuwane są pomniki – instalatorów nowej władzy! Warto zatem czytać naszą serię. Stał się cud – przewieziono Ją do więzienia na terenie ciągle okupowanych Niemiec i stamtąd uciekła.

Wyżej wspomniano iż nawet pracowała na UAM w Poznaniu, ale aresztowano ją znowu pod pretekstem nielegalnego przekraczania granicy. Wyrok 18 miesięcy więzienia.

W pod koniec lat czterdziestych pracowała jako pilot doświadczalny w Instytucie Szybownictwa, będąc **jednocześnie instruktorem w Aeroklubie Bielsko-Bialskim**. Brała udział w pierwszej wyprawie badawczej instytutu zajmującej się badaniem zjawisk falowych w Aleksandrowicach. W 1948 r. uczestniczyła w pierwszych po wojnie VII Krajowych Zawodach Szybowcowych na Żarze. Wydaje się, że lepiej było usunąć się na pewien czas z rodzinnej Wielkopolski.

Miasto eseisty Bielsko-Biała, stało się kolejnym miejscem Jej działalności. Wydaje się, że teraz już każdy czytelnik doczyta resztę Jej życiorysu.

Zmarła 11 lipca 2001 roku w Łęrzeczkach¹⁵ koło Pniew, w Domu Pomocy Społecznej.

---

¹⁵ <https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81%C4%99%C5%BCeczki>; o miejscowości.

~~~~~

Tytułowe „inne” – opisano w książkach [1,2], przykładowe postacie (wszystkie inne są równie genialne i bohaterskie):

- (i) Monika Bekhit – mistrzyni spadochroniarstwa¹⁶;
- (ii) Halina Kamińska¹⁷, która na przekór otaczającej rzeczywistości zrealizowała marzenie o lataniu i została pierwszą pilotką myśliwca w Polsce
- (iii) Adela Dankowska¹⁸ – wybitna szybowniczka, wielokrotna rekordzistka Polski i świata.

Bohaterki koniecznie trzeba poznać, książki i pliki koniecznie trzeba przeczytać, a w nich pojawi się jeszcze kilka innych polskich lotniczek, a w mediach mówią o kolejnych na służbie obecnie...

¹⁶ <https://www.sportspadochronowy.pl/spotkanie-ze-spadochroniarka-monika-bekhit-w-samoglosce-w-warszawie/>; informacja o niej;

¹⁷ <http://aviateam.pl/historia/title;samoloty-junak/>; nie można znaleźć o niej informacji w necie

¹⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Adela_Dankowska; ciekawe informacje, poseł na SEJM.

LINKI I INNE PUBLIKACJE

- (a) <http://www.aeroklub.poznan.pl/artykuly.php?id=73>; wiele informacji oraz zdjęcia.
- (b) <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,1578047.html>;
- (c) http://www.osadnicy.org/nr16_2002_029-041_ziolkowski.pdf;
- ZIÓŁKOWSKI, Janusz. Kobiety w polskim lotnictwie wojskowym. *Przegląd Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej*, 2002, 5: 70-77.
- (d) PENNINGTON, Reina. *Women and military aviation in the Second World War: A comparative study of the United States of America and USSR, 1941--1945*. 2000. PhD Thesis. University of South Carolina.
- (e) WATERMAN, Katrine M.; MILLER, James C. *Women in Military Aviation*. AIR FORCE ACADEMY COLORADO SPRINGS CO DEAN OF FACULTY, 2000.
- (f) MOUTON, Amanda N.; MORRISON, Brian J. Literature Review of Barriers Impacting Female Underrepresentation in Commercial and Military Aviation. 2022.
- (g) COLE, Jean Hascall; COLE, Wendy. *Women Pilots of World War II*. University of Utah Press, 1992. //fragmenty dostępne on-line
- (h) <https://digitalcommons.unomaha.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1005&context=aviationfacpub>; raport z USA.

Inne

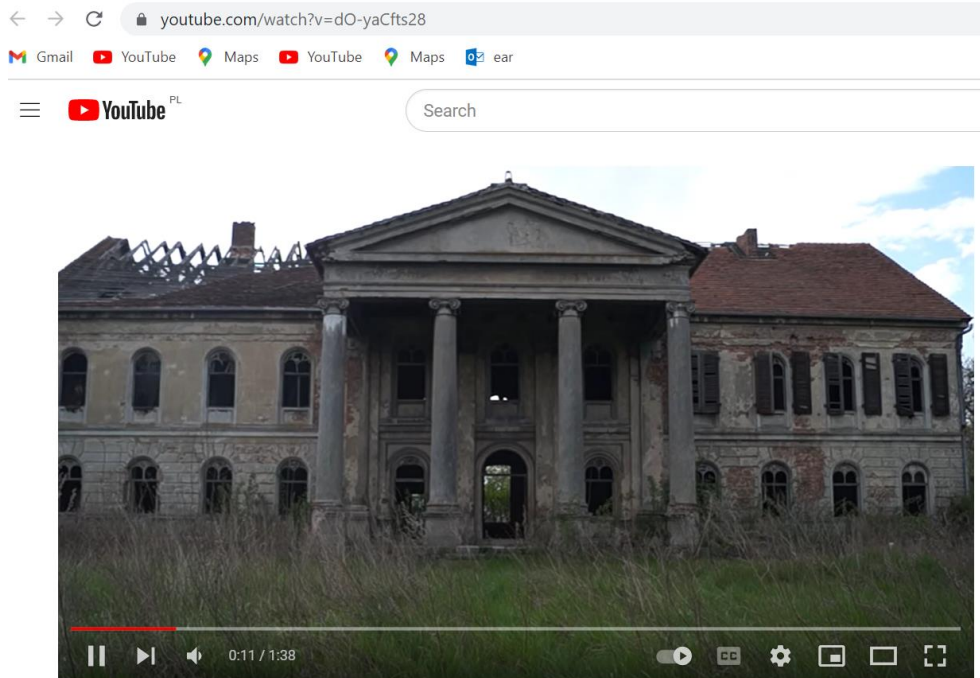
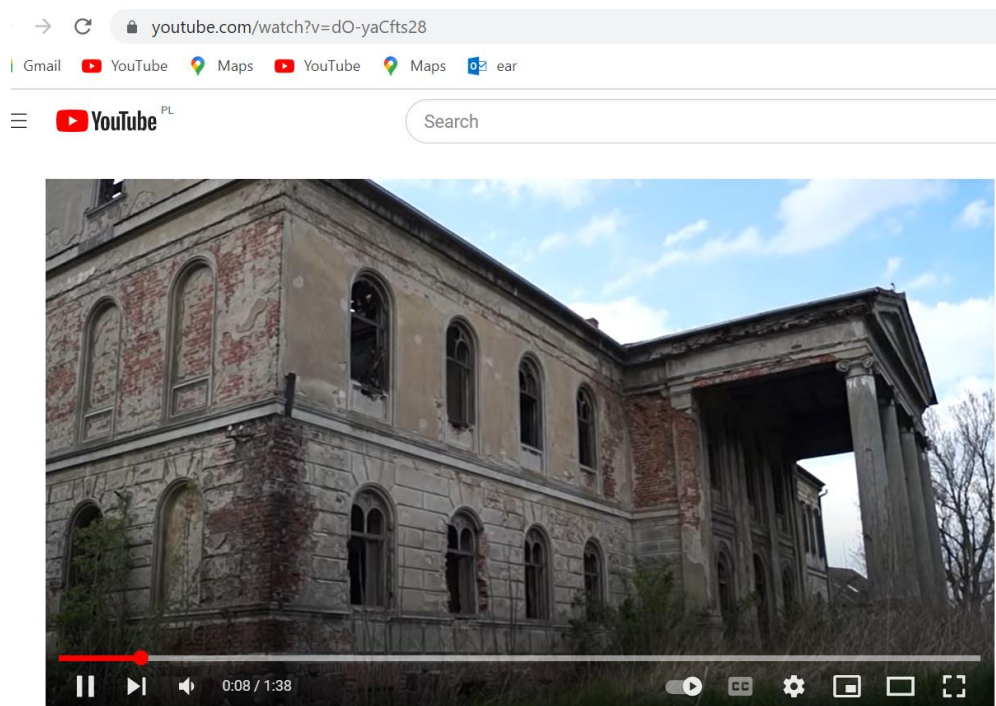
ANNA LESKA

- [i] <http://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/32736?t=Anna-Leska-niezwykly-pilot-w-burzliwych-czasach>; o Annie Leskiej
- [ii] http://kpbc.ukw.edu.pl/Content/199599/Leska_Daab_Anna_470_WSK.pdf;
zasoby archiwum Elżbiety Zawackiej – 107 stron.
- [iii] <https://www.facebook.com/100063672604074/videos/423237402349677/>; podcast – do posłuchania.
- [iv] <https://aan.gov.pl/art,527,anna-leska-daab>; na stronie Archiwum Akt Nowych (Archiwa Państwowe).

Tadeusz Jerzy Krzystek, [Anna Krzystek]: *Polskie Siły Powietrzne w Wielkiej Brytanii w latach 1940-1947 łącznie z Pomocniczą Lotniczą Służbą Kobiet (PLSK-WAAF)*. Sandomierz: Stratus, 2012.

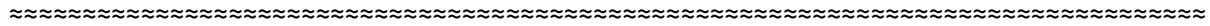
DODATEK SPECJALNY – podcast na portalu YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=dO-yaCfts28>; **RUINY PAŁACU RODZINY MODLIBOWSKICH**

Klasycystyczny Pałac Rodziny Modlibowskich

„W 1860 r. ówczesny właściciel wznosił we wsi piękny, klasycystyczny pałac z czterokolumnowym portykiem od frontu. Wśród wielu kolejnych właścicieli majątku na wzmiankę zasługują: **Stanisław Modlibowski, cześnik wschowski, dalej Kacper Modlibowski, kasztelan międzyrzecki, oraz Walenty Modlibowski, kasztelan Jego Wysokości Stanisława Augusta Poniatowskiego.** Obecnie ten piękny pałac to niestety niemal całkowita ruina.”

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

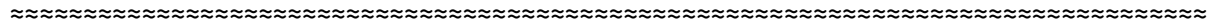
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Uczestnicy zawodów przed samolotem **RWD-13** (SP-ATK), 1936r. Takim uciekła Niemcom!

MUZEUUM WOJSKA POLSKIEGO W WARSZAWIE

ANNA LESKA-DAAB

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Anna Leska na koniu Negra w trakcie skoku przez przeszkodę.

polska-zbrojna.pl/home/articleshow/32736?t=Anna-Leska-niezwykly-pilot-w-burzliwych-czasach

YouTube Maps

Anna Leska – niezwykły pilot w burzliwych czasach

14.11.2020, godz. 10:00

AAA

We wrześniu 1939 roku uciekła samolotem z ostrzeliwanego przez Niemców lotniska polowego. W Wielkiej Brytanii była jedną z trzech Polek, którym udało się dostać do wymagającej i niebezpiecznej służby w Air Transport Auxiliary. Piloci ATA dostarczali samoloty z wytwórni i warsztatów do jednostek bojowych RAF. Por. pil. Anna Leska wykonała ponad 700 takich misji.

POLECAMY

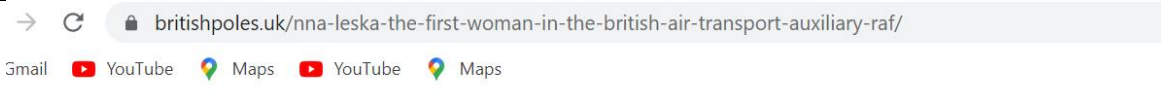

Powrót do korzeni

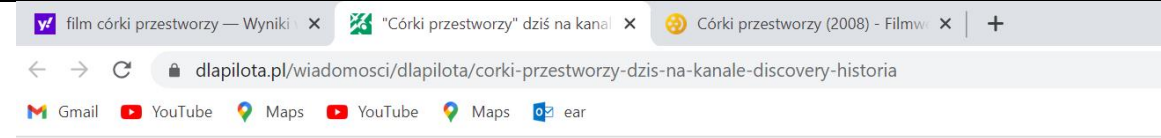

Z Internetu – strona „Polska Zbrojna”

Anna Leska – the first woman in the British Air Transport Auxiliary RAF

Po angielsku, na stronie „britishpoles.uk”

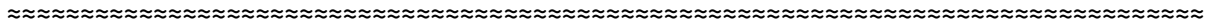

Wiadomości Ogłoszenia Imprezy lotni

Data publikacji: 23.01.2021 10:16 Źródło artykułu dlapilota

"Córki przestworzy" dziś na kanale Discovery Historia

Nasza Bohaterka i JEJ karykatura

<https://www.aan.gov.pl/a,527,anna-leska-daab'>

=====

<https://niebieskaeskadra.pl/m/?control=8&id=3600&title=anna-leska-daab;>

film córki przestworzy — Wyniki x Córki przestworzy (2008) - Filmw x Córki przestworzy (2008) - Filmw x +

filmweb.pl/film/Córki+przestworzy-2008-642304

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

FILMWEB Szukaj filmów, seriali, gier, postaci i światów

FILMY SERIALE GRY RANKINGI REPERTUAR KIN VOD PROGR

FILM
CÓRKI PRZESTWORZY
2008 43 min.
★ 4,4 ⁵ ocen

 W brytyjskiej ATA (Air Transport Auxiliary) – służbie pomocniczej RAF służyło ponad 100 kobiet różnych narodowości. Wśród nich były trzy Polki: Stefania Wojtulanis (ps.... [więcej](#))

Ten film nie ma jeszcze zarysu fabuły. [+](#) dodaj fabułę

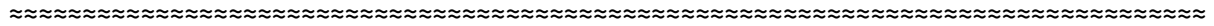
https://regiony.tvp.pl/66931113/obiecujaca-lotniczka-corka-pilsudskiego-raf-i-ulubiony-spitfire?_ga=2.232847902.1877286747.1677485188-2129048734.1617636070;
Foto: NAC

Narodowe Archiwum Cyfrowe

[Powitanie na lotnisku **Jean Batten**, która swym lotem ustanowiła kobiecy rekord świata w samotnym locie z Anglii do Australii.](#)

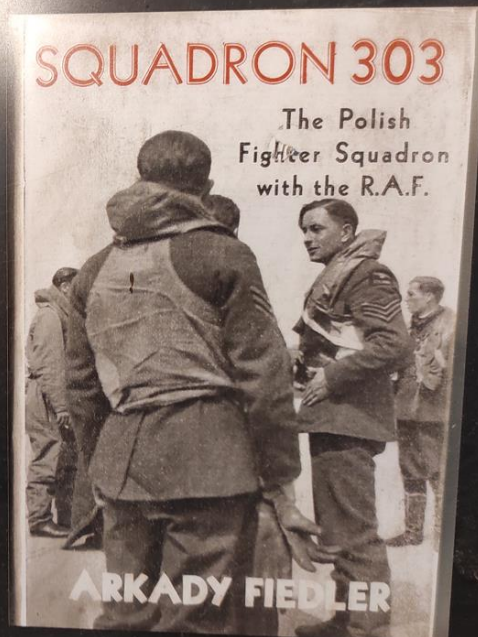
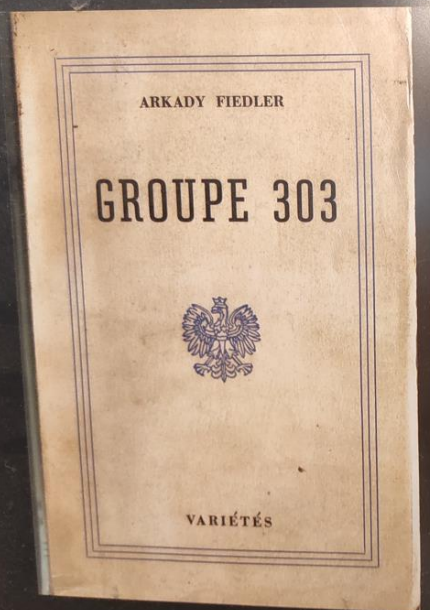

MUZEUM ARKADEGO FIEDLERA W PUSZCZYKOWIE

ARKADY FIEDLER DYWIZJON 303

Arkady Fiedler i Witold Urbanowicz, dowódcy Dywizjonu 303 w czasie bitwy o Anglię

Muzeum Arkadego Fiedlera – prowadzą Jego synowie – warto zobaczyć.

Mundur kaprała Pomocniczej Lotniczej Służby Kobiet 300. Dywizjonu Bombowego Ziemi Mazowieckiej

Lotniczka sukienka kurtka typu Battle Dress kroju damskiego używana do służby garnizonowej i występów oficjalnych.

STOPNIE WOJSKOWE

Na rękawach brytyjskie odznaki stopnia w formie dwupłatowych śmigieł - Leading Aircraftwoman (kapral).

ODZNAKI I OZNACZENIA

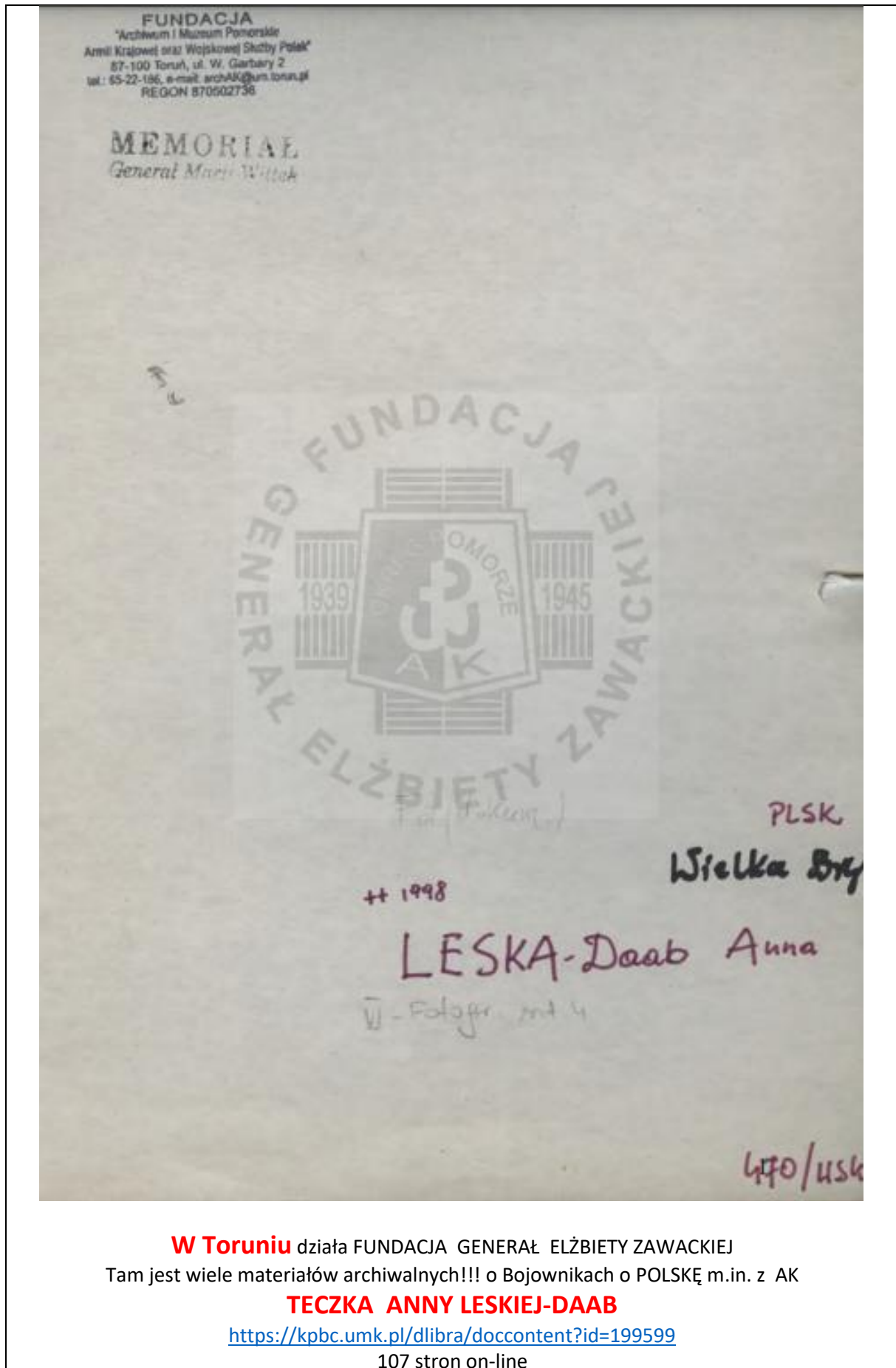
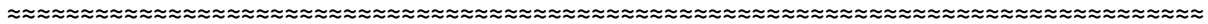
Na lewej górnej kieszeni oficerska wersja odznaki dywizjonu. Na rękawie opaska służby medycznej.

POMOCNICZA LOTNICZA SŁUŻBA KOBIEC (PLSK), WAAF, Women's Auxiliary Air Force service (ang.)

Pomocnicza formacja wojskowa działająca podczas II wojny światowej. Na mocy porozumienia z brytyjskim Ministerstwem Lotnictwa PLSK stała się częścią brytyjskiej lotniczej służby kobiet WAAF (stąd potoczne określenie Polek służących w PLSK: waafki).

Ochotniczki zastępowały mężczyzn w niemal wszystkich rodzajach prac (z wyjątkiem walki oraz pilotowania samolotów bojowych).

W Toruniu działa FUNDACJA GENERALA ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Tam jest wiele materiałów archiwalnych!!! o Bojownikach o POLSKĘ m.in. z AK

TECZKA ANNY LESKIEJ-DAAB

<https://kpbc.umk.pl/dlibra/doccontent?id=199599>

107 stron on-line

WARTO KLIKNĄĆ NA TE DOKUMENTY – m.in. ten ŻYCIORYS

Anna Z. Daab - Leska
02-925, Warszawa.

1/1/1
Wpłynęło dnia 6.07.
Ldz 2610 NSK 001
Psk

Ż y c i o r y s . o. Juljusza

Urodziłam się w Warszawie, 4-go listopada 1910 r. Ukończyłam Gimnazjum im. C. Zyberk-Plater. 21 stycznia 1938 r. zmarła - Powrzeńska Stara

Przez kilka lat pracowałam jako księgowy w firmie wyrobów drzewnych. Przed wojną uzyskałam licencję pilota balonowego i szybowcowego, a na krótko przed wybuchem wojny ukończyłam kurs pilotażu motorowego w Aeroklubie Pomorskim w Toruniu. W pierwszych dniach września 1939 r. zostałam powołana do pomocniczej służby w lotnictwie i przydzielona do eskadry łącznikowej Naczelnego Dowództwa Lotnictwa jako pilot.

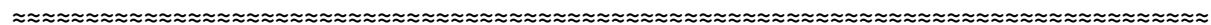
17-go września przeprowadziłam mój samolot, zgodnie z otrzymanym rozkazem na teren Rumunii, gdzie samoloty polskie zostały zatrzymane a personel rozproszony po obozach. Po kilkudniowym pobycie w obozie internowanych udało mi się dostać do Bukaresztu, skąd - po wielu tygodniach spędzonych na załatwianiu formalności w związku z otrzymaniem pozwolenia na wyjazd z Rumunii i otrzymaniu koniecznych wiz - wyjechałam do Francji w listopadzie 1939 r. W Paryżu zostałam wcielona w randze ppor. czasu wojny do Polskich Sił Powietrznych, gdzie pracowałam jako urzędnik aż do chwili kapitulacji Francji. W końcu czerwca 1940 r. zostałam wyewakuowana z resztą personelu Dowództwa Lotnictwa na południe Francji, i z St. Jean-de-Luz na m/s "Batory" do Anglii.

Przez pierwsze miesiące w Londynie byłam zatrudniona w Dowództwie Polskich Sił Powietrznych, później w angielskim Air Ministry jako urzędnik.

Lotnicy polskiego dywizjonu myśliwskiego 303 oglądają szczątki zestrzelonego samolotu niemieckiego "Ju 88".

Z prawej widoczny samolot "Spitfire" należący do pilota Jana Zumbacha.

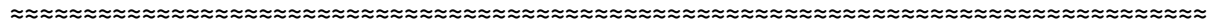

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Sir Edward Ellington, marszałek Królewskich Sił Powietrznych (ang. Royal Air Force).
1940 rok.

MUZEUM MIEJSKIE W DZIERZONIOWIE

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Dywizjon 303 w locie.

Polscy lotnicy z Dywizjonu 303

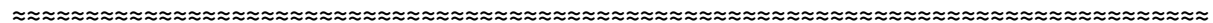
WANDA MODLIBOWSKA (w NAC)

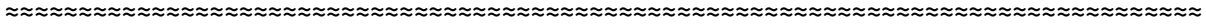

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Polscy szybownicy

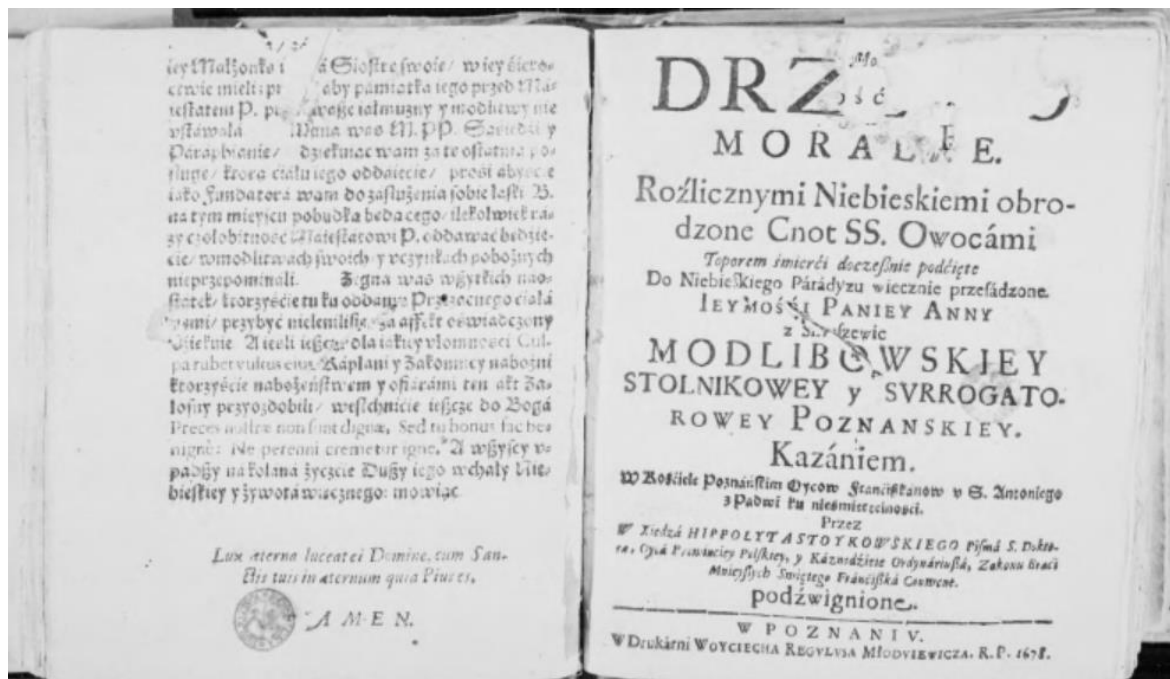
Tadeusz Góra (z lewej) i **Wanda Modlibowska** w towarzystwie nierozpoznanej osoby.

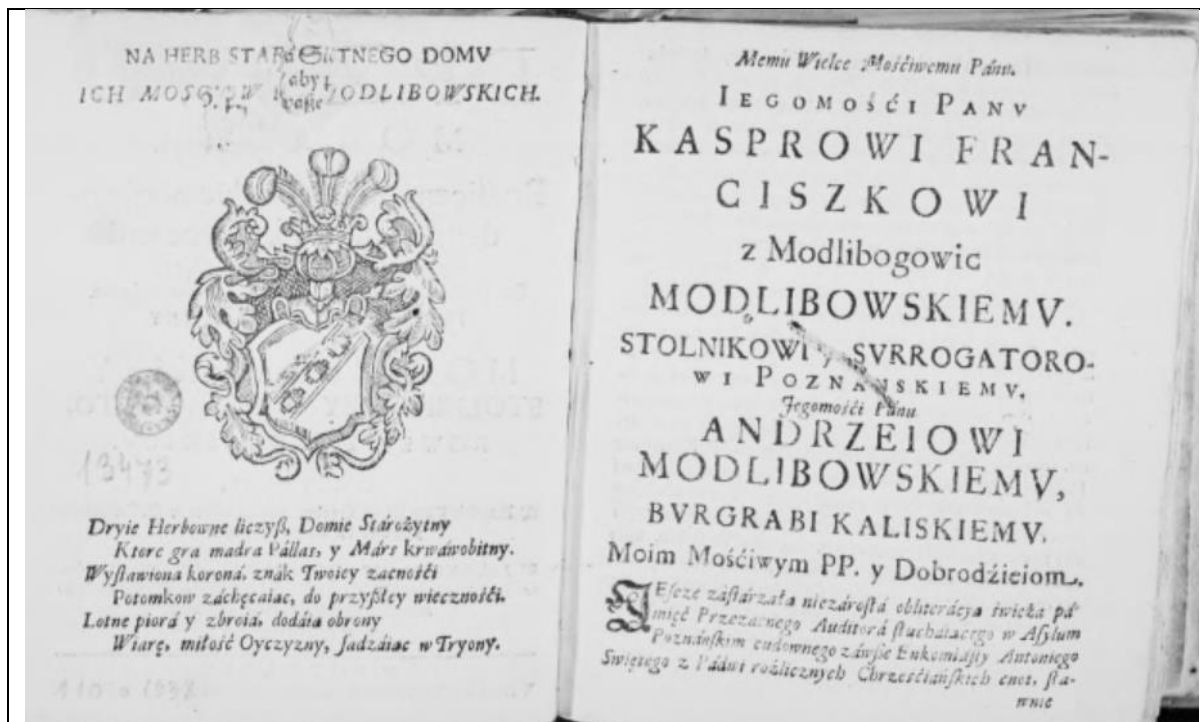

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Inny DWÓR RODZINNY MODLIBOWSKICH w Wielkopolsce

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Modlibogowice>; o wsi w Wielkopolsce.

Ciekawy dokument z nazwiskiem Modlibowskich (26.09.1676)!!!

*Pátrza świat w Kościołach Piotra y Pawła SS. w Rzymie
S. łagnieski, Ceciliey, Philippa Neryusá na posadzki sub-
telna robota sadzone. Rzuc pósteritas ciekawe oczy na
przesławne Dryie, na ich trzech kamieniach we złoto, rdzy
zapamiętatości niepodlegte, obaczysz wyrze Naiasniejszych
Krolow Polskich fawory, Panien Bogu oddanych drogie per-
ty paradys niebieski adornuiace z kolumny Rzeczpospolita
Polska dignitarstwy męstwem, rada, pobożnością wspierai-
ce. Dżiwowisko postroynym Natiom Annales czytaiacym,
w ktorych nieustaiacym wiekom stawę niezagaśta zostawili
Modlibowscy. Ea est gloria laus recte factorum magno-
rumq;*

=====

gowány. Ia abym ingratitude incurrendæ pænæ notam
niepopadt, od ktorego szodrobliva ręka zniemolony zo-
statem, tę nieudolności praca światu podać, y W Mściom
MMéi PPaństwu dedikować. Wyrozumieycieś niepozor-
nemu konceptowi y stylowi z ktorym się przy iasnych Dry-
ach zapalam. Przyznaycie affektowi dobremu iako z serca
życzaczemu, y od Boskiego Maiestatu wśelakich na ziemi
y w niebie poćiech wprasajacemu, iż z nim wdzięczność
dobrodźiestw Zakonowi naszymu oświadczona iako Artaxel-
som nosę: niewatpiac że ia wesolym Okiem przyimiecie,
a mnie z w bogim Zakonem w łasce swej chować będziecie.
Datum w Konwencie S. Antoniego dnia 26. Sept.
Roku Pańskiego. 1675

Własnosc Moich Mławych PPańow
y Dobrodźiestow.

Ważony sługá y Bogomodłca
niegodny.

X. M. HIPPOLYT STOKOWSKI
Franciszka.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Wiceminister komunikacji Aleksander Bobkowski wręcza pilot **Wandzie Modlibowskiej** nagrodę za międzynarodowy rekord trwałości lotu. Widoczny również m.in. szef Departamentu Lotnictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych, generał Ludomił Antoni Rayski (siedzi 1. z prawej).

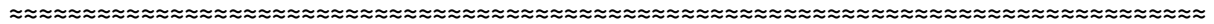
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Żeńska załoga poznańska w samolocie RWD-8:
Hrynakowska (w pierwszej kabinie) i **Wanda Modlibowska** (w drugiej kabinie) na lotnisku.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Pilot **Wanda Modlibowska (z prawej)** i pilot Ewa Korczyńska przy samolocie RWD-8 ufundowanym przez Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

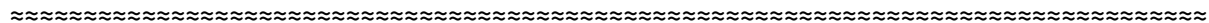
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Fragment zawodów - **Wanda Modlibowska** (1. z lewej) oraz Ewa Korczyńska (4. z lewej) z Aeroklubu Poznańskiego w otoczeniu nierozpoznanych osób, przed startem do I etapu lotu Warszawa-Bydgoszcz przy samolocie RWD-8.

BIELSKO-BIAŁA

Wycinki prasowe m.in dotyczące nowo otwartego lotniska w Aleksandrowicach pod Bielskiem i pierwszej szkoły lotniczej LOPP-u im. Marsz. Piłsudskiego.

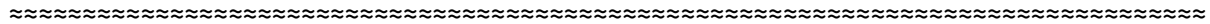

"Lotnisko w Aleksandrowicach k. Bielska".

OSIEDLE KARPACKIE W BIELSKU_BIAŁEJ

MŁODZI HARCERZE PRZED POMNIKIEM upamiętniającym żołnierzy walczących o Polskę Obok stały Mamy, które zgodziły się na zdjęcie i poprosiły o postawę „na baczność” – jest jakaś nadzieja...

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak oraz NAC, POLONA i strony Internetowe..